

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

<p>Одређени подаци су изузети из јавно доступне верзије овог решења као заштићени. Заштићени подаци приказани су ознаком [...] и одређени су на захтев Подносиоца пријаве, а у складу са чланом 22. Закона о контроли државне помоћи и законом којим се уређује заштита пословне тајне.</p>	<p style="text-align: center;">ЈАВНА ВЕРЗИЈА</p> <p>Овај документ је учињен доступним само у информативне сврхе.</p>
---	--

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ
ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ**
Број: 142/2/2013-38
Београд, 21. фебруара 2014. године

На основу члана 9. тач. 2) и 3) и члана 16. став 1. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 51/09) и члана 192. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10) у поступку накнадне контроле, покренутом на основу сопствених информација,

Комисија за контролу државне помоћи на 66. седници одржаној 21. фебруара 2014. године, доноси

РЕШЕЊЕ

1. Дозвољава се државна помоћ за реструктурирање Акционарског друштва за ваздушни саобраћај „AirSerbia“, Београд, Улица Булевар Уметности 16А.

2. Задужује се кабинет првог потпредседника Владе, као Подносилац пријаве државне помоћи, да доставља Комисији за контролу државне помоћи редовне годишње извештаје о напретку испуњења Плана реструктурирања, све до окончања процеса реструктурирања Акционарског друштва за ваздушни саобраћај „Air Serbia“ Београд, као и да писаним путем обавести Комисију за контролу државне помоћи о томе да је процес реструктурирања окончан, чим о томе добије обавештење од овог друштва.

3. Ово решење објавити на интернет презентацији Комисије за контролу државне помоћи.

Образложење

I Покретање и ток поступка контроле државне помоћи

Министарство привреде је дописом Број: 420-01-2/13-05 од 14. октобра 2013. године, доставило Комисији за контролу државне помоћи (у даљем тексту: Комисија) Предлог закључка којим се одобрава издавање гаранције од стране Фонда за развој Републике Србије, на захтев акционарског друштва за ваздушни саобраћај „ЈАТ Airways“ а.д. Београд, у корист ETIHAD AIRWAYS P.J.S.C. (у даљем тексту: Предлог закључка), ради разматрања са становишта правила за доделу државе помоћи.

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

Из образложења Предлога закључка, Комисија је утврдила да је у питању једна од мера које су предвиђене уговорима потписаним 1. августа 2013. године (у даљем тексту: Уговори) између Владе Републике Србије, компаније Etihad Airways из Абу Дабија, Уједињени Арапски Емирати (у даљем тексту: Etihad) и Акционарског друштва за ваздушни саобраћај „ЈАТ Airways“ а.д. Београд Jat Airways (у даљем тексту: Jat Airways).

С обзиром да је дошла до информација које указују да се ради о државној помоћи која није пријављена, у смислу члана 11. став 1. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 51/09 - у даљем тексту: Закон), Закључком Број: 142/2013-38 од 9. децембра 2013. године покренула је поступак накнадне контроле дозвољености државне помоћи која се додељује кориснику Air Serbia и наложила кабинету првог потпредседника Владе, као потписнику Уговора да, одмах по пријему тог закључка достави потпуну пријаву државне помоћи.

Кабинет првог потпредседника Владе (у даљем тексту: Подносилац пријаве) је, поступајући по налогу Комисије, дописом 04 Број: 023-00-11/2013 од 12. децембра 2013. године, доставио Општи образац пријаве државне помоћи и Посебан образац за пријављивање државне помоћи за реструктурирање привредних субјеката у тешкоћама, сагласно члану 3. став 2. Уредбе о начину и поступку пријављивања државне помоћи („Службени гласник РС“, број 51/09).

У даљем поступку накнадне контроле, Подносилац пријаве се обратио Комисији захтевом за давање мишљења да ли се Закон примењује на одлуке о додели државне помоћи које су усвојене пре почетка примене овог закона, односно да ли је Комисији потребно пријавити државну помоћ додељену пре почетка примене овог закона.

Комисија је у свом одговору навела да пуна примена Закона није била могућа пре образовања Комисије, али и доношења правила прописаних Уредбом о начину и поступку пријављивања државне помоћи и Уредбом о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС“, бр. 13/10, 100/11, 91/12, 37/13 и 97/13 - у даљем тексту: Уредба), те да је пуна примена Закона почела 20. марта 2010. године. Из наведеног одговора произлази да државну помоћ, која је додељена пре почетка примене Закона, односно пре 20. марта 2010. године, није потребно пријавити Комисији, односно да та државна помоћ не подлеже правилима за доделу државне помоћи и да Комисија не одлучује о њеној дозвољености.

У даљем поступку, Подносилац пријаве је, ради одлучивања о дозвољености, Комисији доставио:

- План санације и реструктурирања друштва Air Serbia и све анексе овог плана (у даљем тексту: План реструктурирања),
- Извод из регистра привредних друштава Агенције за привредне регистре,
- Извештај Дирекције за финансијске послове компаније Air Serbia о најзначајнијим обавезама компаније на дан 31. октобар 2013. године,
- Преглед доспелих, а неизмирених обавеза компаније Air Serbia на дан 31. октобра 2013. године, са поделом на обавезе настале пре 31. децембра 2009. године и на обавезе настале после 1. јануара 2010. године,
- Процену вредности некретнина Air Serbia предложених за продају
- Доказ о оствареним уштедама при набавци нових ваздухоплова.

Подносилац пријаве је навео да се сва достављена документација сматра пословном тајном, у смислу чл. 1. и 2. Закона о заштити пословне тајне („Службени гласник РС“, број 72/11).

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

Из извода Агенције за привредне регистре утврђене су чињенице о пословним подацима корисника државне помоћи:

Назив: AirSERBIA

Пословно име: Акционарско друштво за ваздушни саобраћај AirSERBIA, Београд

Статус: Активно привредно друштво

Матични број: 07044275

Правна форма: Акционарско друштво

Седиште: Општина: Београд-Нови Београд/Место: Београд-Нови Београд/Улица и број: Булевар Уметности 16А

Датум оснивања: 29.02.1992. године

ПИБ: 100001765

Датум регистрације: 25.02.2005. године

Шифра делатности: 5110

Назив делатности: Ваздушни превоз путника

Порески идентификациони број ПИБ: 100001765.

II План реструктурирања

Из прегледа доспелих, а неизмирених обавеза Air Serbia, неспорно произлази да је Air Serbia привредни субјект у тешкоћама, те да није способан да сопственим средствима, средствима својих власника/акционара или поверилаца, или из других извора на тржишту, спречи губитке и који би, без интервенције државе, краткорочно или средњерочно, угрозили његов опстанак, у смислу члана 2. став 1. тачка 5) Уредбе.

Узимајући ово у обзир, произлази да је једино могуће доделити државну помоћ за санацију и реструктурирање привредног субјекта у тешкоћама, тако да је Подносилац пријаве доставио Комисији План реструктурирања.

Уз План реструктурирања, као његов саставни део, достављени су и припадајући прилози наведени у тачки I. Образложења овог решења.

1. Опис Плана реструктурирања

Увод

За потребе реструктурирања авио – превозиоца Влада Републике Србије је пристала да прода 49% акција Etihad, како би користећи своје искуство, Etihad пружио стручну помоћ Air Serbia, [...].

Друштво Jat Airways је променило назив у Air Serbia октобра 2013. године, у складу са стратегијом ребрендирања, тако да се План реструктурирања односи на Air Serbia (укључујући период пре ребрендирања).

Air Serbia је привредни субјект у тешкоћама

У Плану реструктурирања наведени су разлози тешкоћа у пословању Air Serbia у претходном периоду, који се могу поделити у две основне групе: унутрашње (интерне) природе и спољне (екстерне) природе, на које Air Serbia нема утицаја.

Већи број фактора интерне природе је негативно утицао на пословање Air Serbia у последњих неколико година:

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

- Застарела флота (просечна старост ваздухоплова је 26 година), не испуњава захтеве пословања и узрок је високих оперативних трошкова и честих техничких потешкоћа. Флота Air Serbia је уз велике напоре покушала да саобраћа на непрофитабилној мрежи рута, која није била постављена тако да максимизира проток саобраћаја или да привуче трансферне путнике да путују преко Београда.

- Историјске обавезе су спречавале оперативно реструктурирање пословања.

- Неадекватно корпоративно управљање привредним субјектом и недостатак стручног знања имали су за последицу ниску продуктивност, неадекватно искоришћене кадровске потенцијале и неадекватно искоришћену флоту.

- Недавни неповољни услови пословања-зауостављен привредни расту Републици Србији, пад вредности динара (РСД) у односу на амерички долар (УСД), долазак нискотарифних авио-превозилаца на тржиште-наметнули су додатни притисак у погледу броја путника и зараде.

С обзиром на изнето, државна помоћ за реструктурирање је неопходна, како би се избегло гашење привредног субјекта и значајни друштвени потреси које би у том случају претрпела српска привреда.

Гашење друштва Air Serbia довело би до озбиљних друштвених потреса

Гашење друштва Air Serbia би узроковало значајне економске и друштвене губитке:

- Незапосленост у Републици Србији је више него два пута већа од просека у Европској унији. Гашење Air Serbia би могло да погорша такво стање. У извештају института Oxford Economics процењује се да је економски допринос привредног субјекта Air Serbia целокупној привреди Републике Србије, већи од УСД 700 милиона годишње (према ценама за 2014. годину), тако да се њен директан, односно индиректан утицај на стопу запослености огледа у отварању приближно 21.000 радних места у Републици Србији.

- Индиректна и дугорочна штета коју би привреда Републике Србије имала од губитка националног авио-превозиоца је непроцењиво већа. Такав губитак би довео у питање поверење страних улагача да даље улажу у Републику Србију, што би заузврат непосредно створило негативан ризик по пословање сектора извоза и туризма и негативно утицало на одрживост пословања националних аеродрома.

- Овим би позиција Републике Србије у региону и Европи била угрожена, што би довело у питање интеграцију и повезаност Републике Србије са јединственим тржиштем Европске уније.

Etihad је одлучио да купи 49% акција друштва Air Serbia

Учешће приватног капитала и ангажовање стручњака је од суштинског значаја да се поново успостави одрживо пословање и конкурентност Air Serbia. Etihad има богато искуство у успешно реализованим пројектима реструктурирања. Спремност друштва Etihad да прихвати значајан финансијски ризик, као и репутациони ризик, показује поверење овог друштва у будућу одрживост и конкурентност Air Serbia, као и искуство новог руководства у остваривању реструктурирања.

Etihad ће, у оквиру предложене трансакције, пружити стручну помоћ друштву Air Serbia, [...]. Влада Републике Србије и Etihad су се договорили да заједнички финансирају процес реструктурирања привредног субјекта Air Serbia.

Очекује се да ће партнерство Air Serbia са друштвом Etihad донети низ користи:

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

- Корпоративно управљање-Etihad ће обезбедити стручност и управљачко искуство у приватном сектору, у циљу повећања ефикасности пословања и одлучивања националног авио – превозиоца.

- Стручност и искуство- Etihad ће применити искуство стечено на пројектима у сектору цивилног ваздухопловства у циљу оптимизације плана коришћења флоте и мреже рута ваздушног саобраћаја Air Serbia. Осим поменутог, један број оперативних функција и позиција у друштву Air Serbia може се централизовати у циљу смањења трошкова и повећања ефикасности.

- Синергијско дејство у области набавке-Etihad ће обезбедити већу преговарачку моћ у преговорима са свим главним добављачима, на основном и помоћним аеродромима и консолидацију система набавке на глобалном нивоу, у циљу добијања количинских попушта.

- Приступ глобалној мрежи-Air Serbia ће постати члан глобалне алијансе авио-превозилаца, како би обезбедила бољу повезаност на међународном и регионалном тржишту, што ће обезбедити већи проток саобраћаја кроз Београд.

Влада Републике Србије и Etihad су се договорили да поделе терет и ризик у погледу мера за реструктурирање привредног субјекта Air Serbia

Историјске мере до првог квартала 2014. године:

Историјски дуг друштва Air Serbia који се процењује на УСД [...] (од децембра 2012. године) мора се елиминисати како би се омогућило оперативно реструктурирање привредног субјекта.

Приватизација у складу са тржишним условима 1. август 2013. године:

Једно од малобројних вредних средстава које Air Serbia поседује јесу слотови за слетање на великом броју међународних аеродрома. Њихова вредност није могла бити већа од УСД [...].

Реструктурирање током периода трансакције август 2013. – 1. квартал 2014. године

У току периода трансакције предузет је низ мера реструктурирања – августа 2013. године покренут је програм смањења броја запослених и успешно је окончано више од [...] поступака прихватања добровољних одлазака.

Процењује се да укупни трошкови мера реструктурирања у периоду између 1. августа 2013. године и 1. квартала 2014. године износе приближно УСД [...]. Део ових средстава биће употребљен за финансирање текућег пословања привредног субјекта Air Serbia. Поменуто укључује државну гаранцију за зајам који ће обезбедити Etihad у износу од УСД [...]. Ова гаранција ће важити и након трансакционог периода.

Реструктурирање у пост-трансакционом периоду 1. квартал 2014. године – децембар 2016. године

Укупни трошкови реструктурирања након 1. квартала 2014. године се процењују на УСД [...] (не укључују државну гаранцију за зајам која је урачуната у претходном периоду).

Air Serbia планира да пажњу усмери на шест области како би повратила одрживо пословање и конкурентност

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

- Планирање рута ваздушног саобраћаја-[...] Консултант, друштво [...], развио је пословни модел у циљу дефинисања оптималног реда летења и величине флоте.

- Смањење броја запослених-Air Serbia је извршила почетну анализу броја запослених и продуктивности у јулу 2013. године. На основу анализе, процењен је оптимални број запослених, потребан за остваривање планираних нивоа продуктивности, дефинисаних на основу параметара у сектору ваздухопловства и консолидације главних јединица пословања у Etihad. На основу почетних процена, очекује се смањење трошкова запослених за више од УСД [...] на месечном нивоу.

- Обнова флоте-У средњорочном периоду Air Serbia планира да обнови флоту са 10 ваздухоплова типа А319/320 [...] за које се очекује да ће имати приближно 18% мању потрошњу горива од постојећих. [...]. Такође, креиран је краткорочни план обуке пилота на ваздухопловима флоте Airbus.

- Нова управљачка структура-Нова управљачка структура обезбедиће успостављање адекватних интерних контрола и процеса у реструктурираном пословању. Нову управљачку структуру подржаће руководство које чине искусни стручњаци-фокусирани на имплементацију плана пословања и иницијативе које имају за циљ остваривање синергијских ефеката у пословању.

- Синергијско дејство у области набавке-Air Serbia планира да искористи искуство друштва Etihad у преговорима са главним добављачима. Примера ради, [...]. Надаље, искуство друштва Etihad може да ојача преговарачку позицију друштва Air Serbia у преговорима са произвођачима ваздухоплова. Очекује се да ће пун синергијски ефекат у области набавке бити остварен до 2016. године.

- Остале мере-Air Serbia планира да усвоји комерцијалну стратегију и стратегију ребрендирања у циљу повећања продаје. Поменуто подразумева већ извршену промену имена друштва JAT Airways у Air Serbia, израду нове интернет презентације за потребе on-line продаје, унапређење продаје авио-карата у Београду, побољшање понуде намењене клијентима у бизнис класи и унапређење маркетиншког приступа.

План реструктурирања привредног субјекта Air Serbia има за циљ поновно успостављање одрживог пословања и конкурентности у периоду од три године према основном сценарију

Модел заснован на подацима добијеним од привредног субјекта Air Serbia и развијен од стране PricewaterhouseCoopers LLP из Уједињеног Краљевства (у даљем тексту: PwC), спроведен је како би се проценило да ли ће План реструктурирања обезбедити поновно успостављање дугорочног пословања и конкурентности друштва Air Serbia. Модел је развијен на основу података о приходима и носиоцима трошкова достављеним од стране Etihad и Air Serbia – нпр. трошкови горива, брзина сагоревања горива, приход по путнику, фактор полуњености путника, трошкови одржавања и навигације ваздухоплова, трошкови запослених.

Модел садржи финансијске пројекције за наредних пет година. Предвиђања од финансијске 2014. године (ФГ14) до финансијске 2016. године (ФГ16) извршена су на основу података о појединачним рутама ваздушног саобраћаја на месечном нивоу. Предвиђања улазних и излазних података за ФГ17 и ФГ18 вршена су на годишњем нивоу, а модел је рађен само на нивоу групе (а не на нивоу рута ваздушног саобраћаја).

На основу модела основног сценарија очекује се да ће Air Serbia поново успоставити одрживо пословање и конкурентност у периоду од три године.

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

Субвенције за финансирање пословања нису потребне у периоду након 2016. године, када се очекује остваривање добити. Ово је рефлектовано у финансијским пројекцијамакоје се не ослањају на овакве субвенције.

Air Serbia је обавила проверу осетљивости (stres-test) Плана реструктурирања на два могућа неповољна сценарија: изненадни и нагли пораст цене горива и повећана конкуренција у виду нискотарифних авио-превозилаца на најугроженијим рутама Air Serbia.

На основу модела очекује се да би Air Serbia била у могућности да апсорбује губитке настале по основу поменутих сценарија и поново успостави одрживо пословање и конкурентност, без додатне државне помоћи. Примера ради, очекује се да ће у наредних пет година Air Serbia сваке године обезбедити довољно средстава да може да апсорбује повећање цене горива од [...] % без захтева за додатном државном помоћи. Руководство је израдило стратегије за смањење ризика евентуалних неповољних исхода.

Будући да су неке мере реструктурирања већ примењене (нпр. смањење броја запослених), а преостале мере ће бити примењене у првој половини периода реструктурирања, могуће је да ће Air Serbia поново успоставити дугорочно одрживо пословање и конкурентност и пре рока дефинисаног у основном сценарију.

Не очекује се да ће реструктурирани авио-превозилац бити у позицији да наруши конкуренцију, наведено је у Плану реструктурирања

Не очекује се да ће државна помоћ у реструктурирању привредног субјекта Air Serbia имати негативне ефекте на тржиште ваздушног превоза путника у Европској унији због њене релативно ниске позиције на тржишту.

Пре реструктурирања, Air Serbia је заузимала мање од [...] тржишта Европске уније по броју путника и величини капацитета седишта. Након реструктурирања тржишни удео друштва Air Serbia ће вероватно бити значајно мањи од [...].

Након реструктурирања очекује се смањење капацитета седишта Air Serbia за приближно [...], како је наведено у Плану реструктурирања.

Истовремено, трансакција између друштва Etihad и Air Serbia одобрена је од стране органа надлежних за питања конкуренције у Републици Црној Гори, Републици Немачкој и Републици Србији.

2. Преглед пословања компаније Air Serbia

У сектору ваздухопловних услуга у Републици Србији послује велики број авио-превозилаца из Европе, Африке и са Блиског истока.

Од 2005. године, овај сектор бележи стабилан раст капацитета по стопи од приближно 3% годишње. Спровођење политике Отвореног неба на српском тржишту привукло је нове авио превозиоце, а нискотарифни авио-превозиоци и чартер авио-превозиоци исказују све веће интересовање за аеродром Никола Тесла (Аеродром Београд) у последње три године. Тренутно преко 20 авио превозилаца лети за Републику Србију и из Републике Србије.

Од јула 2013. године приближно [...] капацитета односи се на летове из западне Европе, односно у западну Европу; [...] - у источну Европу; [...] - на Блиски исток; и [...] -северна Африка.

Са застарелом флотом, органичним броја рута ваздушног саобраћаја и органиченом понудом одредишта, Air Serbia је према стандардима Европске уније веома мали привредни субјект (заузима [...] тржишта Европске уније у смислу

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

капацитета седишта и броја путника у 2012. години). Од средине 2013. године Air Serbia је летела на [...] одредишта у летњој, односно [...] одредишта у зимској сезони. Реч је првенствено о европским одредиштима.

3. Air Serbia – привредни субјект у тешкоћама

Air Serbia је привредни субјект у тешкоћама због тога што:

- је технички инсолвентна,
- је изгубила више од четвртине основног капитала у протеклом периоду,
- није у могућности да измири краткорочне обавезе због ограничења у погледу новчаних средстава.

Тренутне финансијске тешкоће

Air Serbia има значајан негативни капитал у износу од УСД [...] са тенденцијом даљег негативног раста.

Пословање је преоптерећено укупним финансијским дугом који је на крају 2012. године износио приближно УСД [...].

Air Serbia има значајна дуговања према повериоцима (углавном друштвима која пружају услуге земаљског опслуживања, навигације и одржавања ваздухоплова).

Готовинска средства су у мају 2013. године износила приближно УСД [...].

Узроци финансијских тешкоћа

У Плану реструктурирања наведено је неколико међусобно повезаних фактора који узрокују значајне финансијске тешкоће друштва Air Serbia:

- Застарела флота која не испуњава захтеве за обављање основне делатности и узрокује високе трошкове пословања, техничке потешкоће, као и кашњења, односно отказивања летова.
- Историјске обавезе су проузроковале ограничења у погледу ликвидности и солвентности.
- Неадекватно управљање друштвом и недостатак стручног знања имали су за последицу ниску продуктивност, неадекватно искоришћене кадрове и неадекватно искоришћену флоту Air Serbia, као и непостојање система за управљање приходима.
- Неповољни услови пословања у последњих неколико година наметнули су додатни притисак у погледу пораста броја путника и зараде. Они се односе на: рецесију у земљама еврозоне, повећане трошкове горива и улазак нискотарифних авио - превозилаца на тржиште.

Флота не задовољава потребе пословања – то ствара значајне и растуће проблеме у одржавању непрофитабилне мреже рута

Застарела флота узрокује пословне и финансијске проблеме:

- Ваздухоплови захтевају значајно одржавање и подложни су техничким кваровима
- Ниска ефикасност потрошње горива.

Мрежа ружа ваздушног саобраћаја Air Serbia пре поступка реструктурирања није била пројектована да обезбеди максималну повезаност са међународном мрежом одредишта те максималан проток саобраћаја.

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

Историјске обавезе – висок ниво дуга спречавао је реструктурирање пословања

Висок ниво дуга - Од децембра 2012. године укупан финансијски дуг друштва Air Serbia износи УСД [...].

Историјске обавезе – неефикасно управљање обртним средствима довело је до тога да измирење обавезе према добављачима у износу већем од УСД [...] касни више од 30 дана. Овакво стање је додатно погоршано 2013. године.

Претпоставља се да је износ од УСД [...] неklasификованих обавеза према добављачима неизмирени (према ранијим подацима поверилаца).

Од децембра 2012. године Air Serbia дугује значајне износе, првенствено привредним субјектима у државном власништву:

- земаљско опслуживање аеродрома: укупан дуг износи УСД [...] у односу на процењени расход од УСД [...]
- навигација ваздухоплова: укупан дуг износи УСД [...] у односу на процењени годишњи трошак од УСД [...]
- одржавање ваздухоплова: укупан дуг износи УСД [...] у односу на процењени годишњи трошак од УСД [...].

Историјске обавезе - Air Serbia је имала проблема да дође до капитала о чему сведоче три неуспела покушаја приватизације

Потешкоће Air Serbia у покушају да дође до капитала ограничиле су способност привредног субјекта да изврши оперативну реструктурирање, успостави одрживо пословање и конкурентност и поврати профитабилност. Стање је погоршано значајним финансијским ограничењима са којима се тренутно суочава Влада Републике Србије.

Неадекватно управљање друштвом и недостатак стручног знања угрозили су ефикасност пословања

- Обимна и недовољно коришћена радна снага – значајан вишак радне снаге која није довољно искоришћена.

- Недостатак инструмената заштите од ризика промене цене горива и промене девизног курса - Air Serbia је изложена ризику промене цена на тржишту авио – горива и промене курса страних валута,

- Низак степен искоришћености ваздухоплова – маја 2013. године [...] флоте ваздухоплова Boeing 737-300 није била у употреби. Просечна искоришћеност ваздухоплова Boeing 737 у периоду март 2012.- фебруар 2013. износила је [...] сати дневно, што је знатно испод европског просека који износи више од 10,5 сати дневно.

- Недовољно обучено особље је довело до неефикасности у пословању,

- Непостојање система за управљање приходима - Air Serbia нема успостављене системе за управљање приходима који имају за циљ максимизацију прихода и добити,

- Мали оператер - Air Serbia је релативно мала компанија због чега у процесу преговарања са добављачима има мању управљачку моћ, а самим тим и веће трошкове,

- ЈАТ Техника - Air Serbia је у прошлости добијала некавалитетну услугу и лоше цене од друштва ЈАТ Техника.

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

Скорашњи неповољни услови пословања

- Стопа незапослености од 25% у Републици Србији и фискалне тешкоће, као и смањење популације, такође су негативно утицали на потражњу за услугама авио превоза.

- Растуће цене горива утицале су на повећање оперативних трошкова Air Serbia. Ниска ефикасност горива код застарелих ваздухоплова (ваздухоплови типа А319/320) и недостатак стратегија за оптимизацију потрошње горива појачали су ефекат раста цена горива на друштво Air Serbia.

Скорашњи неповољни услови пословања (наставак)

- Цене услуга Air Serbia биле су под притиском, посебно због уласка нискотарифних авио-превозилаца на српско тржиште.

- Иако је фактор попуњености путника друштва Air Serbia у периоду између 2010. и 2012. године порастао са [...], тај раст је био ограничен због присуства конкурентских нискотарифних авио-превозилаца.

Air Serbia не би могла да поново успостави дугорочно одрживо пословање и конкурентност без државне помоћи и помоћи приватног инвеститора

Почетком 2013. године друштво Air Serbia је израдило петогодишњи план којим нису обухваћени државна помоћ у реструктурирању и партнерство са приватним инвеститором.

Air Serbia би се суочила са потешкоћама у реализацији плана, односно тешко би успоставила дугорочно одрживо пословање и конкурентност без туђе помоћи.

4. Партнерство друштава Etihad и Air Serbia

Дана 1. августа 2013. године друштво Etihad је постигло споразум са Владом Републике Србије о куповини 49% акција друштва Air Serbia

- У оквиру предложене трансакције, друштва Air Serbia и Etihad израдила су стратешки план да се поново успостави профитабилност пословања друштва Air Serbia. Поменути план представља саставни део трансакције, а у њему су изложене различите мере за оперативно и финансијско реструктурирање, које ће бити предузете у циљу одрживог пословања и конкурентности друштва Air Serbia.

Etihad ће применити стручна знања у циљу пружања помоћи друштву Air Serbia, [...].

Период између 1. августа 2013. године (датум објављивања споразума друштва Etihad и Владе Републике Србије) и првог квартала 2014. године (датум закључења трансакције) у Плану реструктурирања назван је период трансакције. Период након првог квартала 2014. године у Плану реструктурирања назван је пост-трансакциони период.

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

Etihad је са Владом Републике Србије закључио Уговор о услугама подршке [...]

Дана 1. августа 2013. године компанија Etihad је закључила Уговор о услугама подршке са акционарима привредног субјекта Air Serbia [...].

Према наводима из Плана реструктурирања партнерство друштва Air Serbia са друштвом Etihad обезбедиће бројне користи које су од кључног значаја да се поново успостави одрживо пословање и конкурентност

Корпоративно управљање:

- Etihad ће обезбедити управљачко искуство у приватном сектору у циљу повећања ефикасности пословања и одлучивања,

- Etihad ће обезбедити подршку у погледу управљања пословањем на дневној основи,

- Etihad ће именовати до четири члана Одбора директора, укључујући потпредседника Одбора директора. Преостале чланове, укључујући председника Одбора директора, именује Влада Републике Србије,

- Биће уведен систем корпоративног управљања заснован на најбољој пракси, укључујући Правилник о дефинисању овлашћења који обухвата политике у области нивоа овлашћења запослених и руководилаца, и у области пословне етике и кодекса понашања,

- Etihad ће имати представника у Комисији за ревизију.

Мрежа рута ваздушног саобраћаја и флота:

- Стручна знања друштва Etihad за потребе оптимизације мреже рута ваздушног саобраћаја Air Serbia, са нагласком на регионално тржиште и кључна европска тржишта,

- Коришћење мреже основних аеродрома друштва Etihad за потребе услуга на тржишту Блиског истока, Африке, Аустралије и Азије,

- Коришћење мреже рута ваздушног саобраћаја друштва Air Berlin и AF/KLM за потребе слетања на помоћне (секундарне) аеродроме у Европи.

Финансирање капиталом из приватног сектора:

- Etihad ће, као приватни инвеститор, обезбедити одговарајући надзор у циљу повратка дугорочно одрживог пословања друштва Air Serbia,

- Претходни пројекти улагања друштва Etihad побољшали су углед датог авио-превозиоца на тржишту (нпр. Air Berlin) и омогућили му да добије средства од трећих лица.

Синергијски ефекти у области набавке и заједничког пословања:

- Etihad ће обезбедити већу преговарачку моћ у преговорима са свим главним добављачима на основном и помоћним аеродромима и консолидацију система набавке на глобалном нивоу, у циљу добијања количинског попушта,

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

- Etihad ће применити стручна знања и искуство у циљу реализације плана обнове флоте,

- Синергијски ефекат у остварењу прихода: Code share закључен између друштва Air Serbia и друштва Etihad, Air France, KLM и Air Berlin, нова Etihad рута Абу Даби – Београд. И једно и друго, друштву Air Serbia омогућавају приступ већем броју одредишта без трошкова које би имала по основу увођења додатних летова,

- Реструктурирано пословање Air Serbia на европском тржишту: рационализација броја запослених [...]

- Air Serbia ће остварити користи од: интегрисања у заједничку информационо-технолошку платформу Etihad групе, хостовања система за резервације, ERP система, центра за обраду и обрачун прихода, контроле полазака и планирања летова,

- [...].

5. Мере Владе Републике Србије

5.1 Историјске мере

Air Serbia је током претходног пословања акумулирала веома висок дуг

- Нето дуг друштва Air Serbia на дан 31. децембра 2012. године процењен је на УСД [...] и укључује: дуг према банкама (покривен гаранцијама Владе Републике Србије), дуг према Народној банци Србије, дуг према добављачима у власништву државе и позајмице између повезаних правних лица.

- Финансијска позиција авио-превозиоца се материјално погоршала од децембра 2012. године. Пројекције указују да би нето дуг до краја првог квартала 2014. године могао да достигне ниво од УСД [...]. Део овог дуга УСД [...] идентификован је као јавни дуг (дуг према Владиным телима и привредним субјектима у власништву државе и дуг покривен државним гаранцијама). Такође, овај јавни дуг од УСД [...] је већ признат и исказан од Управе за трезор Владе Републике Србије.

- Надаље, део историјског дуга друштва Air Serbia (УСД [...]) је настао пре ступања на снагу Закона. С обзиром на то да Закон нема ретроактивно дејство, у Плану реструктурирања је закључено да дуг који је настао пре датума ступања на снагу Закона треба искључити из обрачуна износа државне помоћи обезбеђене од стране Владе Републике Србије,

- Влада Републике Србије и Etihad су се договорили да, као део процеса капиталних улагања Etihad, пре затварања трансакције, поправе финансијски положај друштва Air Serbia. Уговор о трансакционом оквиру (Transaction Framework Agreement) предвиђа да ће Влада Републике Србије бити одговорна за све индивидуалне или укупне обавезе, које се односе на пословање авио-превозиоца пре првог квартала 2014. године, било да доспевају пре, или након првог квартала 2014. године. У Плану реструктурирања наводи се да је ова мера била неопходна у циљу привлачења приватног инвеститора који би могао да обезбеди да се Air Serbia фокусира на реструктурирање пословања у средњорочном периоду, а не на покривање историјских обавеза.

Влада Републике Србије треба да преузме следеће историјске обавезе:

- Финансијске обавезе: дуг према банкама обухвата УСД [...], спорни дуг УСД [...] и остале краткорочне банкарске кредите у износу од УСД [...]; обавезе према Влади Републике Србије које обухватају УСД [...] дуга према Народној банци Србије (оспорено) и кредит одобрен од стране Владе Републике Србије од УСД [...].

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

- Дospelе обавезе према добављачима: обухватају дуговања доспела, а неизмирена у року дужем од 30 дана. Део дуга се односи на Владина тела. Претпоставља се да је износ од УСД [...] који се односи на некласификоване обавезе према добављачима доспео за плаћање.

- Остале обавезе укључују одложене пореске обавезе (Влада Републике Србије), средства која се дугују друштвима Групе (Влада Републике Србије), неисплаћене зараде (исплаћене у јануару 2013. године) и резервисања.

- Процењене потребе за готовином до јуна 2013. године засноване су на процени Etihad (употребном про-рата интерних новчаних токова из стратешког плана друштва Air Serbia, који укључује анализу осетљивости).

- Трошкови реструктурирања: укључују средства Владе Републике Србије за финансирање трошкова отпремнина (УСД [...]) и депозит за закуп ваздухоплова (УСД [...]). Нови процењени износ поменутих трошкова реструктурирања чинио би саставни део пакета државне помоћи, а не саставни део историјског дуга.

- На основу обрачуна друштва Air Serbia укупан дуг од УСД [...] је био акумулиран до децембра 2009. године, то јест, пре ступања на снагу Закона. Изузимајући износ од УСД [...] за трошкове отпремнина и депозит за закуп ваздухоплова, очекује се да ће у периоду између јануара 2010. и првог квартала 2014. године акумулирани дуг друштва Air Serbia достићи износ од УСД [...].

5.2 Реструктурирање током периода трансакције

Током периода трансакције очекује се да ће бити спроведене бројне мере у циљу реструктурирања привредног субјекта

У оквиру предложене трансакције, Etihad је развио Стратешки план за друштво Air Serbia. Стратешки план је интегрални део трансакције која обухвата разноврсне оперативне и финансијске мере реструктурирања које ће бити спроведене у периоду од августа 2013. до децембра 2016. године, у циљу достизања одрживог пословања и конкурентности друштва Air Serbia.

Укупни трошкови реструктурирања у периоду 1. август 2013. године и први квартал 2014. године износиће најмање УСД [...].

Мере које ће бити спроведене током периода трансакције биће финансиране и средствима Etihad и Владе Републике Србије

Etihad

Између 1. августа 2013. године и првог квартала 2014. године, Етихад ће обезбедити друштву Air Serbia краткорочни акционарски зајам у износу од УСД [...]. Зајам ће обезбедити приступ новчаним средствима потребним за финансирање текућих операција предметног привредног субјекта.

Финансијска средства обезбеђена од стране Etihad и Владе Републике Србије пре датума затварања трансакције, могу бити коришћена за финансирање: депозита за закуп мотора и ваздухоплова, трошкова ребрендирања и финансирања текућих потреба за обртним средствима, до датума затварања трансакције (први квартал 2014. године).

Надаље, на основу Уговора о услугама подршке, Etihad ће континуирано пружати различите услуге друштву Air Serbia. Ове услуге укључују, али се не органишавају на:

- Маркетиншке мере,

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

- Управљање приходима (Yield management),
- Успостављање контакт центра (call center) и стратегије контакт центра,
- E-Commerce: ребрендирање интернет презентације и страница на друштвеним мрежама,
- Улагања Etihad у људски капитал Air Serbia, током периода трансакције, процењена су на УСД [...].

Укупно улагање Etihad/Air Serbia током трансакционог периода= УСД [...].

Влада Републике Србије

Између 1. августа 2013. године и првог квартала 2014. године, Влада Републике Србије ће финансирати следеће активности реструктурирања:

- Смањење броја запослених: очекивани трошкови отпремнина су у распону од УСД [...] до УСД [...]. Сви трошкови отпремнина биће финансирани од стране Владе Републике Србије. Поменуто укључује све трошкове у вези са радним односима, као и отпремнине, разумну помоћ у прибављању сагласности синдиката за спровођење програма за решавање вишка запослених, обавезе по основу пензија и отпремнина, трошкове правних услуга и трошкове преквалификација.

- Гаранције за зајам Etihad: акционарски зајам друштва Etihad је покривен гаранцијом Владе Републике Србије, тако да је ова гаранција опредељена као мера државне помоћи. Очекује се да ће поменута гаранција истећи када зајам буде претворен у акције (по затварању трансакције у првом кварталу 2014. године). Истовремено, у циљу омогућавања реструктурирања друштва Air Serbia, очекује се да ће Etihad обезбедити друштву Air Serbia акционарски зајам од УСД [...]. Такође, очекује се да овај зајам буде покривен гаранцијом Владе Републике Србије [...]. Гаранције за поменута два зајма се не преклапају, већ представљају једну гаранцију која важи у било ком тренутку, у току периода трансакције и периода реструктурирања. Стога је износ од УСД [...] додат као улагање Владе Републике Србије кроз гаранцију по овом зајму.

Укупно улагање Владе Републике Србије током периода трансакције износи најмање од УСД [...].

5.3 Реструктурирање у пост-трансакционом периоду

Etihad и Влада Републике Србије планирају заједничко улагање у план реструктурирања привредног субјекта Air Serbia у пост-трансакционом периоду

- Etihad и Влада Републике Србије су се договорили да ће након приватизације друштва Air Serbia уследити процес корпоративног реструктурирања у циљу успостављања дугорочне одрживости и конкурентности привредног субјекта Air Serbia.

- Управљачка експертиза Etihad, његове финансијске могућности, његова мрежа и флота, као и оперативне синергије су кључне да се поново успостави дугорочна одрживост и конкурентност друштва Air Serbia.

- Укупни трошкови реструктурирања након првог квартала 2014. године (датум затварања трансакције) процењени су на УСД [...].

- Будући акционари друштва Air Serbia су се надаље договорили да поделе терет и ризике мера реструктурирања привредног субјекта,

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

- Мере наведене у даљем извештају представљају значајне кораке да се поново успостави дугорочно одрживо пословање и конкурентност привредног субјекта Air Serbia.

- У пост-трансакционом периоду (након првог квартала 2014. године), како је наведено у Плану реструктурирања, очекују се улагања кроз акционарске зајмове и субвенције и остваривање уштеда у набавкама Etihad. Доприноси Etihad (као акционара) плану реструктурирања привредног субјекта у Air Serbia, у овом периоду, требало би да буду барем једнаки износу доприноса Владе Републике Србије,

- Мере државне помоћи, у контексту реструктурирања, ограничене су на минимум неопходан за будуће самостално пословање привредног субјекта Air Serbia.

Трошкови ће бити покривени заједничким финансирањем, уз значајна улагања Etihad, приватног инвеститора у друштво Air Serbia

- Након датума затварања трансакције, Etihad ће обезбедити акционарски зајам у висини средстава обезбеђених од стране Владе Републике Србије, и то: УСД [...] у току године, закључно са 31. децембром 2014. године и УСД [...] у току године, закључно са децембром 2015. године.

- Надаље, Etihad ће обезбедити Акционарски зајам за финансирање 50% трошкова унапређења и побољшања потенцијала „line and light“ одржавања ваздухоплова у износу од УСД [...].

- Etihad ће обезбедити Акционарски зајам за финансирање 50% трошкова унапређења и побољшања потенцијала друштва ЈАТ Кетеринг који неће бити већи од УСД [...]. Додатно, Etihad ће финансирати 50% трошкова унапређења и побољшања потенцијала друштва Su-Port, у износу не већем од УСД [...].

- Etihad ће наставити да обезбеђује инвестиције у људски капитал друштва Air Serbia које ће бити приближно еквивалентне износу од УСД [...] у петогодишњем периоду од 2014. до 2018. године.

- Etihad учешће у власништву ће обезбедити доприносе кроз уштеде у великим уговорима о набавкама ваздухоплова. Уговори о закупу ваздухоплова, недавно потписани од стране Air Serbia [...]. Учешће Etihad доноси оквирно УСД [...] уштеда за друштво Air Serbia у току периода закупа.

- Као део дугорочних улагања у друштво Air Serbia, Etihad је обезбедио наруџбе десет ваздухоплова А 320 Neo ([...]). Ове наруџбе су обезбеђене уз попусте које Air Serbia не би могла да оствари да је наступила самостално. [...].

- Однос Etihad са Airbus ће помоћи друштву Air Serbia да искористи авансну уплату од УСД [...] коју је Air Serbia платила Airbus у 1998. години, а која се односи на стару поруџбину ваздухоплова која никада није извршена. Са учешћем Etihad и односом са Airbus, овај износ је дат на располагање друштву Air Serbia да га употреби за будуће поруџбине ваздухоплова.

- Укратко, учешћем Etihad у капиталу друштва Air Serbia очекује се да буду остварене уштеде на закључивању кључних уговора, новим ваздухопловима и авансним плаћањима. Поменути учешћем биће смањени трошкови Air Serbia у периоду реструктурирања (које би у супротном друштво Air Serbia морало да финансира), те се, стога, оно може сматрати за улагање у финансирање трошкова реструктурирања.

- Air Serbia ће учествовати са износом од УСД [...], и то давањем у закуп својих ваздухоплова сваке године у периоду од 2014. до 2018. године.

- Очекује се да ће Air Serbia остварити приход од приближно УСД [...] по основу продаје имовине. Овај износ је додат као улагање друштва Air Serbia.

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

Укупна улагања Etihad/Air Serbia након трансакционог периода= УСД [...].

Влада Републике Србије

- Влада Републике Србије ће обезбедити средства кроз субвенције или кроз смањење готовинских трошкова пословања привредног субјекта Air Serbia (укључујући одрицање од прихода од аеродромских такси на Аеродрому Београд): УСД [...] у току године (закључно са 31. децембром 2014. године) и УСД [...] у току године (закључно са 31. децембром 2015. године).

- Надаље, Влада Републике Србије ће обезбедити Акционарски зајам за финансирање 50% трошкова унапређења и побољшања потенцијала "line and light" одржавања ваздухоплова (eng. light and line maintenance) у износу од УСД [...].

- Влада Републике Србије ће обезбедити Акционарски зајам за финансирање 50% трошкова унапређења и побољшања потенцијала друштва ЈАТ Кетеринг, који неће бити већи од УСД [...].

- Додатно, Влада Републике Србије ће финансирати 50% трошкова унапређења и побољшања потенцијала друштва Su-Port, у износу не већем од УСД [...].

- У периоду од првог квартала 2014. до 31. децембра (укључујући 31. децембар 2016. године), Влада Републике Србије ће обезбедити УСД [...] у виду субвенција привредном субјекту Air Serbia, ради покривања мањка готовинских средстава и подршке потребама за обртним капиталом. Не очекују се додатне субвенције за финансирање пословања након 2016. године, када ће реструктурирање бити завршено.

Укупна улагања Владе Републике Србије након трансакционог периода = УСД [...] (не укључујући износ од УСД [...] гаранције за зајам који је пренет из претходног периода).

Највећи део средстава из државне помоћи за пост-трансакционо реструктурирање биће инвестиран у унапређење основних средстава привредног субјекта Air Serbia.

Влада Републике Србије и Etihad ће финансирати по 50% трошкова унапређења и побољшања потенцијала „light and line“ одржавања ваздухоплова.

Влада Републике Србије и Etihad ће заједнички финансирати и трошкове унапређења и побољшања потенцијала друштва Su-Port и Јат Кетеринг.

Табела 1.**Подаци о улагањима Владе Републике Србије, Etihad и Air Serbia:**

Мере	Трошкови реструктурирања	Мере Владе Републике Србије (државна помоћ)	Улагање Etihad/ Сопствено улагање Air Serbia
Историјске мере			
Историјски дуг	[...]	[...]	-
Трансакциони период (2013. – први квартал 2014. год.)			
Смањење броја запослених	[...]	[...]	-
Краткорочни зајам за текуће пословање	[...]	-	[...]
Људски капитал	[...]	-	[...]
Гаранције Владе Републике Србије за акционарски зајам Etihad	[...]	[...]	-
Реструктурирање након трансакције (други квартал 2014. - 2018. год.)			
Акционарски зајам/субвенције	[...]	[...]	[...]
Унапређење „light and line“ одржавања Air Serbia	[...]	[...]	[...]
Побољшање	[...]	[...]	[...]

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

потенцијала Katering и SU-Port			
Улагање у људски капитал 2014.-2018. год.	[...]	-	[...]
Уштеде при великим уговорима за ваздухоплове	[...]	-	[...]
Уштеде при набавци нових ваздухоплова	[...]	-	[...]
Авансно плаћање (PDP) Airbus	[...]	-	[...]
Трошкови закупа заменских ваздухоплова	[...]	-	[...]
Продаја имовине друштва Air Serbia	[...]	-	[...]
Укупно	[...]	[...]	[...]
У %		46%	54%

Преглед улагања Etihad и Владе Републике Србије

- Etihad и Влада Републике Србије заједно значајно доприносе покривању трошкова реструктурирања друштва Air Serbia,

- Историјске обавезе друштва Air Serbia, акумулиране од ступања на снагу Закона о контроли државне помоћи 2010. године, износе УСД [...].

- Air Serbia такође доприноси финансирању трошкова реструктурирања кроз продају старих ваздухоплова у отпад и продају основних средстава (као што су некретнине). С

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

обзиром на то да износ ових прилива још увек није утврђен, исти није укључен у обрачун сопственог улагања. Ипак, поменутих мерама износ државне помоћи се своди на неопходан минимум и доприноси оспособљавању друштва Air Serbia за дугорочну одрживост и конкурентност.

Табела 2.

Преглед улагања Etihad и Владе Републике Србије

	Укупни трошкови реструктурирања	Мере Владе Републике Србије (државна помоћ)	Улагање Etihad- Сопствено улагање Air Serbia
Историјске мере (до првог квартала 2014. године)	[...]	[...]	-
Трансакциони период (август 2013. до првог квартала 2014. године)	[...]	[...]	[...]
Реструктурирање након трансакције (други квартал 2014. до децембра 2016. године)	[...]	[...]	[...]
Укупно	[...]	[...]	[...]
%		46%	54%

6. Мере из Плана реструктурирања

Air Serbia је, заједно са Etihad израдила План реструктурирања, у циљу решавања проблема који су довели до тога да Air Serbia постане привредни субјект у тешкоћама. Намена плана је да оспособи друштво Air Serbia за дугорочну одрживост и конкурентност.

Мере из Плана реструктурирања сугеришу да ће по основном сценарију Air Serbia бити профитабилна у року од три године.

Air Serbia је такође идентификовала два негативна сценарија и проценила да ли друштво може да постане профитабилно у случају њиховог остварења: поремећаји у цени горива; и повећана конкуренција од стране нискотарифних авио-превозилаца на рутама ваздушног саобраћаја Air Serbia. Руководство је тестирало оба сценарија и размотрило потенцијалну стратегију за управљање ризицима. Резултати моделирања сугеришу да ће Air Serbia сваке године имати довољно готовине да поднесе губитке у случају реализације поменутих сценарија и да неће имати потребу за додатном државном помоћи.

Мере реструктурирања подељене су у неколико група активности: план развоја мреже, смањење броја запослених, обнова флоте, нова управљачка структура, синергија у набавци, али и остале мере у виду комерцијалне стратегије и стратегије ребрендирања.

Air Serbia планира да понуди унапређену понуду производа.

Моделирање Плана реструктурирања

Различити фактори су коришћени како би се разумео утицај Плана реструктурирања на успостављање дугорочне одрживости и конкурентности друштва Air Serbia.

Одрживост Плана реструктурирања компаније Air Serbia је тестирана кроз основни и негативни сценарио

Основни сценарио

Према основном сценарију описаном у Плану реструктурирања, очекује се да Air Serbia постане профитабилна у току следеће три године. Субвенције за финансирање пословања нису потребне након 2016. године, када се очекује остваривање добити. Ово је рефлектовано у финансијским пројекцијама које се не ослањају на овакве субвенције.

Одрживост Плана реструктурирања компаније Air Serbia је такође тестирана кроз два негативна сценарија

У Плану реструктурирања разматрана су два могућа негативна сценарија:

- скок цена горива и
- повећана конкуренција нискотарифних авио-превозилаца на рутама ваздушног саобраћаја које користи Air Serbia.

Одрживост је оцењивана као способност друштва Air Serbia да апсорбује удар на страни прихода или расхода (тј. да има резерве готовине у свакој години у периоду 2014.-2018. године) и да избегне тражење државне помоћи у будућности.

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

Ови негативни сценарији су били симулирани од стране Air Serbia како би се утврдили ризици и одговори на ризике у свакоме од сценарија (тј. одговарајуће стратегије за умањење ризика).

Скок цена горива - Air Serbia би требало да има довољно готовине да апсорбује предвиђени раст цена горива од [...].

Раст конкуренције нискотарифних авио-превозилаца на рутама ваздушног саобраћаја које користи Air Serbia – и даље се очекује конкуренција нискотарифних авио-превозилаца уз већи притисак на профитабилност.

Повећана конкуренција нискотарифних авио-превозилаца на рутама ваздушног саобраћаја које користи Air Serbia - Air Serbia би требало да има довољно готовине да апсорбује смањење профита од [...] на рутама које су најосетљивије на конкуренцију нискотарифних авио-превозилаца.

Air Serbia планира да усвоји неколико стратегија за ублажавање могућих губитака у случају негативних сценарија.

Пакет реструктурирања је неопходан како би се избегли значајни друштвени потреси у Републици Србији

Кроз државну помоћ у реструктурирању покушава се остварити општи интерес који има за циљ спречавање друштвених потреса и успостављање дугорочне одрживости и конкурентности друштва Air Serbia.

Авио индустрија има кључну улогу у економском развоју Републике Србије и промовисању Града Београда као центра на тржишту источне Европе

Улога ваздушног превоза:

- Ваздушни превоз је значајан елемент општег економског развоја и омогућава просторну интеграцију свих процеса економске активности, од производње до услуга. Он значајно доприноси стварању и размени материјалних добара, техничком и технолошком развоју, као и запошљавању кроз трансфер радне снаге.

- Европска унија тежи јасној стратегији унапређења повезаности, интеграције и трговине на јединственом тржишту кроз промоцију ваздушног простора.

Социјална цена за Републику Србију у случају ликвидације Air Serbia била би огромна.

7. Питања конкуренције

Укупан број путника превезених у Европској унији у 2012. години износио је 826 милиона. Air Serbia је превезла око [...] путника у 2012. години, што представља мање од [...] тржишта Европске уније. У смислу капацитета броја седишта, Air Serbia такође покрива мање од [...] тржишта Европске уније у 2012. години.

Обнова флоте доводи до смањења капацитета седишта за [...].

План реструктурирања напомиње да се садашњом реконфигурацијом рута ваздушног саобраћаја и флоте друштва Air Serbia успоставља мрежа која је неопходна за остваривање и очување његове дугорочне одрживости. Високи фиксни трошкови

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

пословања авио превозиоца не допуштају смањење обима пословања приказаног у Плану реструктурирања, без угрожавања начела одрживог наставка пословања авио превозиоца.

III Одлука Комисије

Комисија је на 66. седници, одржаној дана 21. фебруара 2014. године донела одлуку којом се дозвољава државна помоћ за реструктурирање Air Serbia, која је садржана у Плану реструктурирања.

Комисија је закључила да је План реструктурирања, са свим прилозима и допунама који су достављени као његов саставни део, израђен у складу са Законом и Уредбом.

Приликом одлучивања, Комисија је узела у обзир то да мере садржане у Уговорима представљају:

- стварни или потенцијални јавни расход, или умањено остварење јавног прихода,
 - селективне мере, јер се даје предност на тржишту појединачном кориснику, односно Air Serbia и
 - мере којима се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту,
- што значи да се ради о државној помоћи, сагласно члану 2. тачка 1) Закона.

Уговори су основ за доделу индивидуалне државне помоћи, с обзиром на то да је унапред одређен корисник, у смислу члана 12. став 3. Закона.

Привредни субјект Air Serbia не послује у секторима производње челика и угља, нити спада у новоосноване привредне субјекте, те је могуће доделити државну помоћ за реструктурирање, сходно члану 21. ст. 1. и 2. Уредбе.

Комисија је затим утврђивала да ли су кумулативно испуњени услови прописани чланом 23. став 1. Уредбе, односно да ли је привредни субјект израдио план реструктурирања, да ли привредни субјект предузима компензационе мере како би се избегли значајни поремећаји на тржишту и да ли су износ и висина државне помоћи ограничени на минимум неопходан за спровођење мера из Плана реструктурирања.

Комисија је анализирали План реструктурирања са аспекта: теста одрживости, минималног износа и интензитета државне помоћи, сопственог доприноса, као и компензационих мера.

Узимајући у обзир да План реструктурирања обухвата финансијске пројекције за период реструктурирања, Комисија сматра да је реално да се поново успостави дугорочна конкурентност привредног субјекта, као и да је планирани временски период од три године разуман.

При томе, Комисија је нарочито ценила и одустајање од делатности које стварају губитке, као и то да су најважније мере реструктурирања (које воде ка одрживости) имплементирани у почетном периоду реструктурирања, као и компензационе мере.

Комисија је такође утврдила да План реструктурирања садржи детаљан опис унутрашњих и спољних околности које су довеле до тешкоћа у пословању, тренутног стања на тржишту и будуће процене понуде и тражње. Осим тога, План реструктурирања садржи процене, односно различите сценарије кретања на тржишту, као и опис јаких и слабих страна Air Serbia, односно позитивних, синергијских ефеката уласка Etihadа у власничку структуру и управљање Air Serbia.

Комисија је посветила нарочиту пажњу опису узрока тешкоћа, проблема, значаја и стања у привредном друштву Air Serbia, како би утврдила да ли су мере предложене Планом реструктурирања адекватне. Комисија је закључила да План реструктурирања садржи довољно јасно разрађене мере реструктурирања и време потребно за реструктурирање привредног друштва Air Serbia, да је утемељен на стварним

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

претпоставкама будућег пословања, јер су циљеви реално и веродостојно постављени, односно оствариви. Дакле, на основу описа околности које су довеле до тешкоћа Air Serbia и мера које се предлажу ради успостављања дугорочне одрживости на тржишту, Комисија је оценила да су предложене мере одговарајуће.

Даље, Планом реструктурирања предвиђена је и ликвидација организационих делова који су узроковали губитке, што укључује и социјалне мере у корист вишка радне снаге, тако да је Комисија закључила да су и ове мере усмерене на решавање проблема и успостављање тржишне одрживости кроз унутрашње, односно организационо реструктурирање, као кључан део реструктурирања.

Комисија је ценила финансијске пројекције предвиђене Планом реструктурирања, које се не ослањају на државну помоћ након 2016. године. Ово значи да се очекује да ће Air Serbia поново успоставити одрживо пословање и конкурентност у периоду од три године, тако да државна помоћ за финансирање пословања неће бити потребна након 2016. године, јер је предвиђен такав облик организовања који ће Air Serbia омогућити да после завршетка реструктурирања, без додатне помоћи, покрије све своје трошкове, укључујући амортизацију и финансијске обавезе.

Комисија је нарочито ценила различите сценарије који су представљени, с обзиром на кретања на тржишту, конкуренцију, као и ризике садашњег и будућег пословања.

С обзиром да су неке мере реструктурирања већ реализоване (нпр. смањење броја запослених), а преостале мере ће бити примењене током утврђеног периода реструктурирања (Планом реструктурирања је предвиђено три године), Комисија сматра да је могуће да Air Serbia поново успостави дугорочно одрживо пословање. Разноврсне оперативне и финансијске мере реструктурирања ће бити спроведене у периоду од 1. августа 2013. до 31. децембра 2016. године, у циљу достизања одрживог пословања и конкурентности друштва Air Serbia, из чега произлази да је одређен датум почетка и завршетка процеса реструктурирања, на који је начин испуњен услов из члана 23. став 1. тачка 1) подтачка (д) Уредбе.

Према члану 23. став 1. тачка 2) Уредбе, привредни субјект којем се одобрава државна помоћ за реструктурирање треба да предузме компензационе мере како би се избегли значајнији поремећаји на тржишту: пренос или продаја имовине, смањење капацитета или заступљености на тржишту. Анализирајући мере предвиђене Планом реструктурирања, Комисија је утврђивала да ли су наведени услови испуњени. Имајући у виду да су компензационе мере неопходне, како би жељени позитивни учинци надвладали негативне учинке, Комисија је анализирала да ли су мере предложене Планом реструктурирања, односно продаја [...] и [...] непокретности на територији Републике Србије, као и пословних простора на територијама: [...], а које су у директној вези са основном делатношћу Air Serbia, пропорционалне учинку нарушавања конкуренције на тржишту.

Ценећи да ли ће конкуренција бити обештећена кроз предложене компензационе мере, Комисија је посебно узела у обзир чињеницу да ће се те мере спровести на тржиштима на којима ће Air Serbia након реструктурирања имати значајан тржишни положај, односно значајно учешће. Такође, Комисија је ценила величину и положај привредног субјекта на меродавном тржишту и закључила да су предложене мере адекватне, посебно у односу на релативну важност (удео) корисника државне помоћи на тржишту.

Дакле, Комисија сматра да су компензационе мере пропорционалне процени негативних ефеката нарушавања конкуренције и очекује да ће додела државне помоћи друштву Air Serbia имати минималан негативан утицај на конкуренцију, насупрот опцији дефинитивног одласка са тржишта друштва Air Serbia.

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

Комисија је узела у обзир и то, да је у Плану реструктурирања наведено да се и након поступка реструктурирања Air Serbia, планира смањење капацитета седишта за приближно [...], што дугорочно посматрано, такође представља вид обештећења конкуренције.

Отпис дугова и затварање делатности које послују с губицима, Комисија није сматрала смањењем капацитета, нити смањењем заступљености на тржишту, јер су они свакако неопходни да се поново успостави рентабилност Air Serbia.

У циљу ограничења негативних утицаја на конкуренцију на тржишту, Комисија је ценила да ли су износ и висина државне помоћи ограничени на минимум неопходан за спровођење мера из Плана реструктурирања, како се компанији Air Serbia не би доделио вишак средстава које би користила за друге активности, а које нису повезане са поступком реструктурирања. Комисија је закључила да су Планом реструктурирања предвиђен износ и интензитет државне помоћи који су ограничени, односно минимални, у висини која је неопходна како би се постигли циљеви реструктурирања, односно да се поново успостави дугорочна одрживост/рентабилност.

Комисија је закључила да је испуњен концепт пропорционалности који се утврђује интензитетом државне помоћи, који осигурава да износ државне помоћи није прекомеран, односно да је у складу са циљевима Плана реструктурирања.

У складу с чланом 23. Уредбе, државна помоћ за реструктурирање може се доделити, између осталог, ако корисник државне помоћи финасира део трошкова процеса реструктурирања из сопствених средстава или из спољних извора финансирања по тржишним условима, и то: мали привредни субјект у износу од најмање 25%, средњи привредни субјект у износу од најмање 40% и велики привредни субјект у износу од најмање 50%. Сопствени допринос је доказ да сам привредни субјект, његови власници и тржиште верују у опоравак и могућност успостављања тржишно рентабилног пословања и да прихватају ризик улагања или финансирања тог субјекта. Зато се очекује да тај допринос буде стваран, односно конкретан и да се реализује из сопствене имовине која није нужна за опстанак привредног субјекта у тешкоћама, улагања капитала према тржишним условима или из спољних извора финансирања (кредити) по тржишним условима, односно без државне гаранције.

Укупни трошкови реструктурирања Air Serbia износе УСД [...], од чега државна помоћ износи УСД [...], што чини 46% укупних трошкова реструктурирања, а сопствени допринос Etihad и Air Serbia износи УСД [...], што чини 54% укупних трошкова реструктурирања.

Комисија налази да одобрена државна помоћ за реструктурирање у наведеном износу чини минимално потребан износ државне помоћи у процесу реструктурирања привредног субјекта Air Serbia које се спроводи у периоду од 2013. до 2016. године.

У даљем поступку, Комисија је утврђивала да ли Air Serbia финансира део трошкова процеса реструктурирања из сопствених средстава или из спољних извора финансирања по тржишним условима. Наиме, Комисија је ценила да ли је такав допринос конкретан, тј. стваран, искључујући сваку очекивану будућу добит, на пример новчане токове (cash flow).

Од корисника државне помоћи Комисија је очекивала да значајно допринесе процесу реструктурирања из сопствених средстава (укључујући продају имовине), чиме показује веру у изводљивост да се поново успостави одрживост (рентабилност). Будући да сопствени допринос Etihad и Air Serbia износи УСД [...], што чини 54% укупних трошкова реструктурирања, Комисија је закључила да је испуњен и услов из члана 23. став 2. Уредбе, који за велике привредне субјекте прописује интензитет сопственог учешћа од најмање 50%.

Комисија је оценила да је допринос Air Serbia конкретан, тј. стваран.

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

Даље, Комисија је анализирао План реструктурирања како би утврдила да ли је могуће повратити тржишно одрживо пословање, односно да ли ће после реструктурирања Air Serbia бити у могућности да покрије све трошкове пословања, укључујући амортизацију и финансијске обавезе. При том, Комисија је нарочито ценила да повећање рентабилности произлази из мера које намеравају да се предузму унутар Air Serbia, везано за структуру прихода и трошкова пословања, а који ће омогућити да након периода реструктурирања привредно друштво Air Serbia настави да послује без државне помоћи. Даље, најважније мере реструктурирања које воде ка одрживости су имплементирани у почетном периоду реструктурирања, што је довело до закључка Комисије да предложене мере јесу оствариве и адекватне, и да су разрађени могући негативни сценарији, уз процене стања на тржиштима на којима ће пословати Air Serbia.

Дакле, План реструктурирања води до тога да се поново успостави дугорочна конкурентност привредног субјекта Air Serbia, а предвиђени период од три године је разуман рок, тако да су реалне претпоставке о будућим условима пословања, што укључује и одустајање од делатности које стварају губитке, сагласно члану 23. став 1. тачка 1) Уредбе.

Комисија је узела у обзир да је државна помоћ оправдана, с обзиром на поремећаје на тржишту Републике Србије и да би ликвидација Air Serbia имала негативне последице по привреду Републике Србије у целисти. Такође, Комисија сматра да је Air Serbia исцрпела сопствене стратегије за смањење ризика и да не може да се опорави помоћу сопствених средстава. Стога је државна помоћ за реструктурирање Air Serbia неопходна, како би се избегло гашење привредног субјекта и значајни друштвени потреси које би у том случају претрпела српска привреда.

Комисија налази да је улазак инвеститора, као додатно расположив извор капитала, који ће олакшати будуће финансирање активности Air Serbia, с обзиром на тешкоће у којима се Air Serbia налази, економски оправдано и одрживо решење, посебно имајући у виду да се ради о инвеститору са знањем и искуством на подручју авио саобраћаја.

Комисија је, поступајући по одредбама члана 24а Уредбе, тачком 2. изреке овог решења задужила Подносиоца пријаве да доставља Комисији редовне годишње извештаје о напретку испуњења Плана реструктурирања, све до окончања процеса реструктурирања Air Serbia, као и да писаним путем обавести Комисију о томе да је процес реструктурирања окончан, чим о томе добије обавештење од Air Serbia.

У складу са наведеним, Комисија је донела решење као у диспозитиву.

Упутство о правном средству: Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор у року од 30 дана од дана достављања.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Инга Шупут-Ђурић

ЈАВНА ВЕРЗИЈА

Достављено:

- Кабинету првог потпредседника Владе
- Архиви